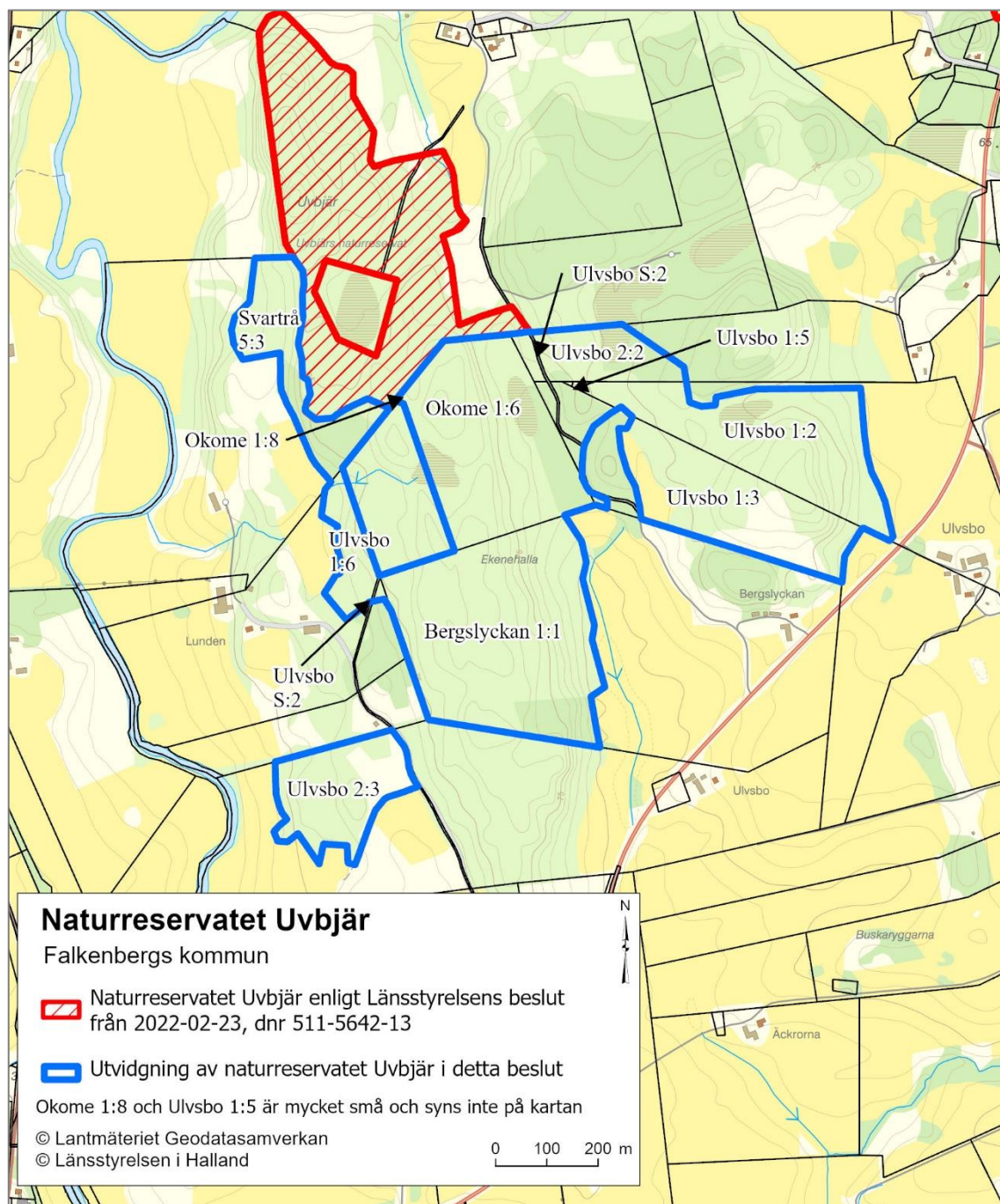

Utvidgning av naturreservatet Uvbjär i Falkenbergs kommun

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som en del av naturreservatet Uvbjär (beslut 2022-02-23, dnr 5642-2013), med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

Reservatets gränser ska märkas ut i fält.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen en skötselplan (bilaga 1 i detta beslut) som gäller den del av naturreservatet Uvbjär som reservatet nu utökas med.

Syftet med naturreservatet¹

Syftet med reservatet är att bevara den biologiska mångfalden, vårda och bevara värdefulla miljöer som är knutna till den gamla ekskogen samt att återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Naturreservatets skog ska bevara och utveckla strukturer och funktioner som är viktiga för den biologiska mångfalden, såsom hög, kontinuerlig tillgång av död ved i olika nedbrytningsstadier, gamla eller senvuxna träd samt olikåldrighet i trädskiktet. Skogsmiljöer ska bevaras och utvecklas både genom fri utveckling och genom naturvårdande skötselinsatser. Naturlig hydrologi ska gynnas.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering och produktionsskogsbruk,
- gran avvecklas genom avverkning eller ringbarkning och röjs fortlöpande,
- röjning av bok utförs för att skydda och gynna ek och andra lövträd samt öka diversiteten i skogen,
- ekar bevaras och sköts så att förekomsten av gamla ekar i området kan säkras på lång sikt,
- solitära träd med högt bevarandevärde friställs om de drabbas av igenväxning,

¹ Syftet och skälen är samma som i beslutet om naturreservatet Uvbjär från 2022-02-23, dnr 5642-13.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

- luckhuggning, ringbarkning och veteranisering kan genomföras för att höja naturvärden,
- arealen ekskog med inslag av andra lövträd ökas genom plantering och sådd på nya ytor,
- skötsel som syftar till att bevara eller restaurera brynmiljöer kan genomföras,
- skogen betas om möjligt,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- området i övrigt lämnas för fri utveckling så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar,
- utsiktsplatsen hålls fri från skymmande vegetation, samt att
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet.

Skälen för beslutet¹

Området utgörs av ädellövskog med höga naturvärden. Dokumenterat höga värden finns bland kryptogamer och insekter.

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, av fysisk exploatering, av förändrad hydrologi samt av konkurrens från gran och främmande arter.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området mot produktionsskogsbruk och exploatering samt att hålla efter gran och i viss mån bok.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § MB, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området²:

1. uppföra byggnad, anordning eller anläggning,
2. uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
3. anlägga väg,
4. borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt,

² Föreskrift A1-10 samt A12-17 är samma som i beslutet om naturreservatet Uvbjär från 2022-02-23, dnr 5642-13.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

5. dika, dämma, dikesrensa eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsen tillstånd är det dock tillåtet att underhålla dike enligt bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken under förutsättning att diket är lagligt anlagt,
6. anordna upplag, tippa eller fylla ut,
7. kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
8. bedriva skogsbruk eller i annat syfte avverka, gallra, röja eller på annat sätt påverka vegetationen,
9. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
10. utfodra vilt förutom åtel som kräver tillstånd enligt föreskrift 15,
11. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg,
12. sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
13. uppföra stängsel eller hägnad samt att
14. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. använda åtel,
16. inplantera för området främmande arter samt att
17. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för³:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-5,
- b) djurhållare att uppföra stängsel kring betesmark,
- c) jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna,
- d) snitsling och skyltning vid jakt under förutsättning att dessa avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt,
- e) uppförande och underhåll av jaktorn placerade enligt karta 1 samt dessutom högst två stycken på Bergslyckan 1:1,
- f) markägaren att fram till år 2030 avverka gran inom område som är rutmarkerat på karta 1,

³ Dessa gäller endast i den del som reservatet utvidgas med i detta beslut.

2024-12-04

4508-2024

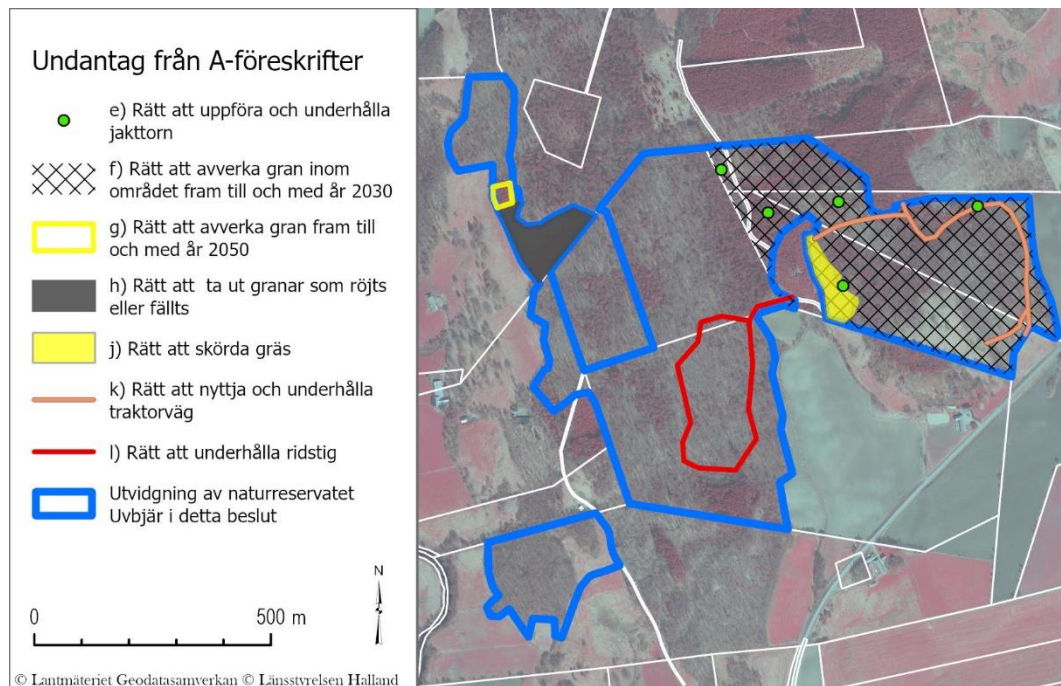
4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Karta 1 Precisering av undantag från A-föreskrifter.

- g) markägaren att fram till och med år 2050 avverka inom område som är markerat med gul linje på karta 1,
- h) markägaren att ta gränar som röjts eller fällts av förvaltaren inom område som är gråmarkerat på karta 1,
- i) markägaren till Svarträ 5:3 att fälla träd som lutar ut över betesmarken och att ta veden från dessa,
- j) markägaren att ta grässkörd från område som är gulmarkerat på karta 1,
- k) markägaren att nyttja och underhålla traktorväg som är markerad på karta 1,
- l) markägaren att hålla ridstigen markerad på karta 1 fri från grenar och sly,
- m) drift och underhåll av väg eller andra rättigheter som finns på Ulvsbo S:2 och Okome ga:1,
- n) drift och underhåll av ledningar⁴ under förutsättning att:
 - markskador minimeras och eventuellt uppkomna skador repareras,

⁴ Vid drift, underhåll och akuta reparationer får motordrivna maskiner och fordon köras och parkeras i, till och från ledningsgatan. Träd och buskar får fällas och beskäras i ledningsgatan i den utsträckning som krävs för elsäkerheten. Länsstyrelsen upplyser om att det kan finnas träd med höga naturvärden i ledningsgatan, varför en noggrann bedömning bör göras av hur mycket åtgärder som nödvändiga.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

- inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
 - all ved lämnas inom reservatet men ska tas bort från stigar och betesmarker,
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet samt att
 - framkomlighet på stigar inte har försämrats när arbetet har avslutats.
- o) akuta reparationsåtgärder² på ledningar. Undantaget omfattar inte förebyggande röjning av ledningsgator, planerat byte av ledningar eller stolpar, flytt av ledningar eller andra åtgärder som kan planeras. Vid åtgärderna ska skador på mark, stigar, stängsel och friluftsanordningar undvikas, men om de uppstår ska de återställas så fort som möjligt, dock senast inom tre månader.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande⁵:

1. utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggning och underhåll av informationsskyltar,
4. naturvårdande skötsel i form av:
 - a. avverkning, gallring, röjning och ringbarkning av gran, gallring, ringbarkning och röjning av bok, brunnshuggning, luckhuggning samt skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
 - b. uppförande av hägnad, markberedning, plantering och sådd,
 - c. betesdrift, stängsling, slåtter, naturvårdsbränning, hamling samt grävning och markberedning för att skapa bar sand/jord,
 - d. hydrologiska återställningsåtgärder som t.ex. igenläggning av diken,
 - e. bekämpning av främmande arter,
 - f. utsättning av hotade arter där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
5. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservat samt om ordningen i övrigt inom naturreservat (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

⁵ B-föreskrifterna är samma som i beslutet om naturreservatet Uvbjär från 2022-02-23, dnr 511-5642-13 utom att föreskrift B3 om utsiktröjning inte finns med i detta beslut.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Inom naturreservatet är det förbjudet att⁶:

1. skada levande eller döda träd, buskar och grenar,
2. skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar. Förbudet gäller inte plockning av matsvamp,
3. sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
4. tälta mer än två dygn i följd,
5. ha hund okopplad samt att
6. elda.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang,
8. använda fällor som dödar ryggradslösa djur,
9. inplantera för området främmande arter samt att
10. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Upplysningar:

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knutet till dessa rättigheter.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifterna) träder i kraft den 28 december 2024 även om beslutet överklagas.

⁶ Föreskrift C1-10 är samma som i beslutet om naturreservatet Uvbjär från 2022-02-23, dnr 511-5642-13.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Förbudet mot eldning avser eldning och grillning med fasta bränslen som ved, kol, kottar, gräs, ris. Skälet är att eldning med fasta bränslen utgör en brandfara, och att grenar, stammar, kottar etc. har betydelse för områdets djur, växter och svampar. Föreskriften gäller inte campingkök som drivs med gas eller flytande bränsle om dessa används på ett brandsäkert sätt.

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fornlämning.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatsar är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Artikel 7 i Europaparlamentets och Rådets Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter: Invasiva främmande arter av unionsbetydelse får inte avsiktligt tillåtas reproducera sig, växa eller odlas.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den **27 december 2024**. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av området

Uvbjär är en nordsydlig skogsbevuxen bergsrygg omgiven av odlings- och betesmarker samt den snirklande Högvadsån. Berget är i huvudsak bevuxet av näringsfattig ekskog med en trädålder mellan 85-130 år. De kända högre naturvärdena är kopplade till den äldre skogen, kryptogamer samt insektsfaunan. Det har bland annat gjorts fynd av signalarterna fällmossa och guldlockmossa samt av de rödlistade arterna lunglav (NT), mindre svampklobagge (NT), ekträdlöpare (NT) och sexfläckig blomlock (NT).

Utvidgningen omfattar 53 hektar som huvudsakligen utgörs av skogsmark, men det finns också betesmark och vall. Delar av skogen är klassad som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen. Bland ekarna i reservatet finns en del gran, framför allt i den östra delen. Dessa riskerar att skada naturvärdena i området. Det finns också en mindre avdelning med planterad gran och douglasgran.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Uppgifter om den del av reservatet som tillkommer genom detta beslut

Namn	Uvbjär
Kommun	Falkenberg
Distrikt	Okome
Reservatet bildades år	2022
Reservatet utvidgades år	2024
Areal	53 hektar tillkommer genom detta beslut, hela reservatet blir nu 70 hektar
Lägesbeskrivning	Okome, 1,5 km NNO om Köinge
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel
Naturvårdsregister-ID	2057065
Fastigheter och marksamfälligheter i detta beslut	Ulsbo 1:5, Okome 1:6, Okome 1:8 samt del av Bergslyckan 1:1, Svarträ 5:3, Ulsbo 1:2, Ulsbo 1:3, Ulsbo 1:6, Ulsbo 2:2, Ulsbo 2:3 och Ulsbo S:2
Markägarkategori	Enskild
Förvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

De höga naturvärdena i Uvbjär uppmärksammades i samband med nyckelbiotopsinventeringar på 1990-talet. Under 2010-talet påbörjades markägardialoger på initiativ av Länsstyrelsen. År 2018 kom en intresseanmälan från markägaren till Ulsbo 1:2, Ulsbo 1:3 och Ulsbo 2:2. Avtal med markägare om intrångsersättning tecknades år 2021 (Ulsbo 2:3), 2023 (Bergslyckan 1:1) och 2024 (Svarträ 5:3, Ulsbo 1:6, Ulsbo 1:2, Ulsbo 1:3, Ulsbo 2:2 och Okome 1:6). Västkoststiftelsen, som äger Ulsbo 1:5 och Okome 1:8, gav år 2024 godkännande till bildande av naturreservat på fastigheterna. I området ingår också delar av en samfällighet, Ulsbo S:2, en väg som löper genom området. Ingen

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

förhandling har skett med Ulvsbo S:2, men reservatet innebär inte några inskränkningar för samfälligheten. År 2022 beslutade Länsstyrelsen om att bilda naturreservatet Uvbjär på den norra delen av berget. Detta är en utvidgning av samma naturreservat.

Berörda sakägare, myndigheter och organisationer hade möjlighet att lämna synpunkter på förslaget under hösten 2024. Svar inkom från Falkenbergs kommun, Västkoststiftelsen, SGU, Skogsstyrelsen och Hallands Botaniska Förening. Ingen har något att invända mot förslaget, men SGU lämnade en del synpunkter. I bilaga 2 redovisas yttrandena samt hur Länsstyrelsen valt att beakta dem.

Länsstyrelsens bedömning

Val av område och skyddsform

Området som reservatet utökas med utgörs till största del av näringsfattig ekskog. Värdekärnan utgörs av äldre skog med gamla, senvuxna ekar och skyddsvärd kryptogamflora och insektsfauna. Delar av värdekärnan är registrerad som naturvärdesobjekt och nyckelbiotop. Även utvecklingsmarken har goda förutsättningar att inom överskådlig tid hysa höga naturvärden med träd av hög ålder och växande mängd död ved.

Reservatet ligger inom värdetrakt för ädellövskog (4 - Hallands mellanbygd) och utgörs till stor del av ädellövskog som är en prioriterad skogstyp enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017). Hedekskogarna inom reservatet bedöms ha höga naturvärden på beståndsnivå. Sammantaget gör detta att området är prioriterat för skydd enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog.

Det som kan hota värdena är bland annat avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran och bok, exploatering av marken samt fragmentering av biotoperna. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges inter-

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

nationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv".

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Den del som reservatet nu utvidgas med ingår i sin helhet i riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt till mindre del i riksintresse för friluftsliv (MB 3 kap.6 §). Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Västra delen av reservatet ingår i vattenskyddsområdet Köinge. Reservatet bedöms vara förenligt med bestämmelserna i vattenskyddsområdet.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfång och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Anders Thornberg. I handläggningen av ärendet medverkade tf. länsråd Lovisa Ljungberg, naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, biträdande miljövårdsdirektör AnnaKarin Sandholm, länsantikvarie Jenny Nord, projektledare Lena Berglund och naturvårdshandläggare Viveka Strand. Den sistnämnda har varit föredragande.

Anders Thornberg

Viveka Strand

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

2024-12-04

4508-2024

4750-2023

4712-2023

8618-2023

8962-2018

5642-2013

Bilagor

Bilaga 1 Skötselplan för utvidgningen av naturreservatet Uvbjär

Bilaga 2 Sammanställning av inkomna remissvar

Så här hanterar vi dina personuppgifterInformation om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Skötselplan för utvidgning av naturreservatet Uvbjär

Falkenbergs kommun

Titel: Skötselplan för utvidgning av naturreservatet Uvbjär

Diarienummer: 4508-2024, 4750-2023, 4712-2023, 8618-2023, 8962-2018, 5642-2013

Författare: Viveka Strand

Förord

Denna skötselplan är mycket kortfattad, och ska ses som en tillfällig skötselplan för de delar av naturreservatet Uvbjär som tillkommer genom Länsstyrelsens beslut om utökning av naturreservatet. En mer omfattande skötselplan som omfattar hela naturreservatet kommer att tas fram vid senare tillfälle.

Det föreslås många olika skötselåtgärder i området, men den allra viktigaste är att hindra gran och bok från att växa nära ekarna.

Innehållsförteckning

Förord.....	1
1. Syfte med naturreservatet Uvbjär	3
2. Kortfattade beskrivning av området	3
3. Skötsel av området	4
3.1. Generella riktlinjer.....	4
3.2 Skötselområden	6
3.3 Om utförande av skötselåtgärder	8
4. Friluftsliv och turism	9
Beskrivning.....	9
Att ta sig hit	9
Mål.....	9
Åtgärder	9
5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning	9
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	10
7. Kartor	11
7.1 Översiktskarta	11
7.2 Skötselkartor	12
7.3 Karta över nuvarande naturtyp	14
7.4 Karta över målnaturtyp	15
7.5 Karta över naturvärden	16

1. Syfte med naturreservatet Uvbjär

Syftet med reservatet är att bevara den biologiska mångfalden, vårda och bevara värdefulla miljöer som är knutna till den gamla ekskogen samt att återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Naturreservatets skog ska bevara och utveckla strukturer och funktioner som är viktiga för den biologiska mångfalden, såsom hög, kontinuerlig tillgång av död ved i olika nedbrytningsstadier, gamla eller senvuxna träd samt olikåldrighet i trädskiktet. Skogsmiljöer ska bevaras och utvecklas både genom fri utveckling och genom naturvårdande skötselinsatser. Naturlig hydrologi ska gynnas.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering och produktionsskogsbruk,
- gran avvecklas genom avverkning eller ringbarkning och röjs fortlöpande,
- röjning av bok utförs för att skydda och gynna ek och andra lövträd samt öka diversiteten i skogen,
- ekar bevaras och sköts så att förekomsten av gamla ekar i området kan säkras på lång sikt,
- solitära träd med högt bevarandevärde friställs om de drabbas av igenväxning,
- luckhuggning, ringbarkning och veteranisering kan genomföras för att höja naturvärden,
- arealen ekskog med inslag av andra lövträd ökas genom plantering och sådd på nya ytor,
- skötsel som syftar till att bevara eller restaurera brynmiljöer kan genomföras,
- skogen betas om möjligt,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- området i övrigt lämnas för fri utveckling så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar,
- utsiktsplatsen hålls fri från skymmande vegetation, samt att
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet.

2. Kortfattade beskrivning av området

Området utgörs av en långsträckt höjd med ekskog samt ekbestånd på plan mark väster och öster om berget. Det finns graninväxt bland ekarna i delar av skogen, särskilt i de östra delarna. Det finns även några mindre ytor med planterad gran och douglasgran samt några ytor med öppen gräsmark som idag betas eller används för vall.

Naturvärdena är knutna till äldre träd, död ved och en lång historik av ekar i området. Delar av skogen är klassad som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt. Det finns en lång rad naturvårdsarter i området, till exempel rikligt med signalarten fällmossa. Flera rödlistade skalbaggar har observerats i området, tre av dem är tydligt knutna till ekved nämligen sexfläckig blomcock, ekträdlöpare och mindre svampklobagge.

3. Skötsel av området

3.1. Generella riktlinjer

Död ved

Ingen ved av lövträd eller tall får föras ut från reservatet, utan den ska lämnas så att mängden stående och liggande död och döende ved ökar.

Gran och bok

Området har under lång tid haft en ekdominerad skog och de naturvärden som finns i reservatet är knutna till ek. På sikt bör det inte finnas gran inom reservatet eftersom gran har negativ inverkan på värdena som reservatet avser att skydda. Gran konkurrerar ut lövträd, skuggar lövträdens stammar vilket gör att mossor, lavar och värmekrävande insekter får svårt att överleva samt påverkar områdets mark- och vattenkemi. Inte heller bok bör förekomma i någon större utsträckning. Bok har stor konkurrenskraft och kan på sikt komma att konkurrera ut eken i området. Dessutom kan bok bilda täta uppslag i buskskiktet som till exempel skuggar ut epifyter på ekarnas stammar.

Gran ska avvecklas initialt genom avverkning eller ringbarkning och därefter ska området hållas fritt från gran genom återkommande borttagningar. Boken ska avvecklas på så sätt att naturvårdsnyttan blir så stor som möjligt. Genom ingrepp som dödar av träden i olika hastighet, till exempel med partiell ringbarkning, fullständig ringbarkning eller skapande av levande högstubbar så kan tillgången på naturvårdsnyttiga substrat som död ved hållas hög under en längre period samtidigt som eken får konkurrensfördelar. Yngre boken kan röjas bort återkommande.

Observera att markägaren i den östra delen har rätt att avverka gran fram till 2030 (i delområde 5, 8, 10, 11). Förvaltaren ska inte göra några åtgärder för att få bort gran i området före 2031 alternativt efter att markägaren är klar med sina åtgärder. Det rör sig i huvudsak om granar som växer inne bland ekar, och tränger dessa. Avverkningen av granar ska göras varsamt så att ekarnas rötter och kronor inte skadas.

Observera också att markägaren i Svartrå 5:3 (delområde 12) har rätt att sköta om och avverka beståndet med douglasgran fram till 2050. Förvaltaren ska inte göra några åtgärder förrän douglasgranen är avvecklad, eller efter 2050.

Ekföryngring, plantering av lövträd

Den ek som idag finns i reservatet är 80-130 år. Det är angeläget att få upp en ny generation som på sikt kan ta över de naturvärden som idag finns, och håller på att utvecklas på de äldre ekarna.

Ekföryngring kräver soliga ytor, varför det är svårt att få till inom befintlig skog. Det bör därför ske på ytor som idag saknar uppvuxen ek, såsom granplanteringar, avverkade ytor och på öppna gräsmarker. Om det bedöms nödvändigt för att få upp nya ekar kan ekföryngring testas i mindre luckor i den uppvuxna ekskogen. Då får enstaka ekar som är yngre än 60 år samt andra trädslag tas bort, för att skapa goda betingelser för ekföryngring.

Vid planteringar i området bör helst växtmaterial från trakten användas, eller i alla fall material från södra Sverige. Om det finns trädplantor i överskott på någon plats i reservatet får de grävas upp och flyttas till annan plats.

För att få upp ekar behövs ofta plantering, hägn, återkommande röjningar av andra arter och ibland också markberedning.

Veteranisering

Veteranisering kan utföras på lämpliga träd i de något yngre bestånden. I nuläget är det endast aktuellt i östra delen av reservatet (delområde 5) men om några decennier kan det också bli aktuellt i övriga delar av reservatet. Veteranisering är en naturvårdsmetod där man på yngre eller medelålders träd med motorsåg eller annat redskap skapar skador, strukturer, substrat och mikromiljöer som normalt bildas i mycket äldre träd. Syftet är att påskynda utveckling av död ved och andra gynnsamma strukturer, samt att gynna uppkomsten av innanröta, röthål, savflöden och senvuxna träd.

Diken

Diken kan läggas igen om det kan göras utan påverkan på mark som ligger utanför reservatet.

Bete

Det är positivt med bete i skogen och på gräsmarkerna. Skogen ligger på före detta utmarker som betats under lång tid. Bete skapar en mosaik av livsmiljöer i skogen med öppna gläntor, trampade stigar, träd med håligheter etc. För närvarande går nötkreatur i skogen vid Svartrå 5:3 där de kan ströva fritt mellan denna och den öppna betesmarken utanför reservatet. Vidare betar nötkreatur delar av Ulvsbo 1:3.

Kulturvärden

Det finns värdefulla kulturmiljöer i området som inte närmare beskrivits i denna förenklade skötselplan. Det handlar om förhistoriska gravar och fynd av bronsföremål. Om åtgärder ska genomföras som riskerar att skada dessa ska Länsstyrelsens kulturmiljöfunktionen rådfrågas.

Främmande arter

Om främmande arter upptäcks i reservatet, bör de bekämpas om de riskerar att påverka de naturvärden som reservatet avser att bevara. Bekämpning kan även ske om den främmande arten inte riskerar att påverka reservatets naturvärden men det finns nationellt eller internationellt intresse av att bekämpa arten, under förutsättning att det inte motverkar reservatets syfte. Det finns inte idag några kända förekomster av främmande arter i området, utöver planteringen av douglasgran.

Utsättning av arter

Det är tillåtet att sätta ut arter i reservatet om det behövs för att öka en arts möjlighet till långsiktig överlevnad nationellt eller regionalt men endast om det inte motverkar reservatets syfte, och endast om arten är hotad enligt den nationella rödlistan.

3.2 Skötselområden

Den del av reservatet som skötselplanen omfattar är indelat i 3 skötselområden redovisade på skötselkartan på sidan 12. Varje skötselområde utgörs av flera delområden.

Namngivningen av skötselområdena baseras på den dominerande skötselåtgärden och den naturtyp man på sikt vill ha i området.

Skötselområde 1: Rövning av gran och bok – ekskog

Delområden: 1, 2, 3, 4, 5, 13

Areal: 44 hektar

Beskrivning: Skötselområdet utgörs i huvudsak av ekskog där träden är ca 85-130 år. Det finns nyckelbiotoper i delområdena 1 och 13 och naturvärdesobjekt i delområdena 3 och 4. Det har noterats flera rödlistade skalbaggar som är knutna till ekved av olika slag, till exempel ekträdlöpare, mindre svampklobagge och sexfläckig blomcock. Förekomsten av signalarten fällmossa är bitvis ymnig, och även lunglav och guldlockmossa har påträffats. De högsta naturvärdena finns uppe på berget medan den östra delen (delområde 5) innehåller yngre skog. Bitvis uppvisar ekarna en stor mängd vattskott som uppstått på senare år och som sannolikt orsakats av den varma och torra sommaren 2018. Det finns inväxt av gran och bok på flera platser.

Det har nyligen skett en naturvårdande plockhuggning av gran som stod mellan ekarna på delområde 3, vilket gjort att det finns öppna ytor på några ställen där granen stod tätt. En större sådan finns i nordöstra delen av delområde 3.

Mål: Ekskog med hög andel gamla träd och död ved i form av lågor, grenar, högstubbar, torrakor och torrträd. Gran och bok ska inte förekomma. Målsättningen är en flerskiktad, luckig och olikåldrad ekskog med inslag av andra ädellövträd, triviallöf, hassel och tall. Solbelysta brynmiljöer med variation av trädslag, åldrar och välutvecklade buskskikt ska finnas inom området.

Åtgärder:

- Avveckling av gran och bok:
 - I delområde 5 finns gran som står inne bland ekar och som markägaren har rätt att hugga fram till 2030, se generella riktlinjer. Under hösten 2024 tar markägaren bort gran i området, men det är förvaltarens ansvar att ta bort de mindre granar som därefter finns kvar.
 - Löpande borttagning av gran och bok vid behov, se generella riktlinjer. Behovet är litet i nuläget.
- Skapa förutsättningar för framtida naturvårdsekar:
 - Veteranisering i delområde 5, se generella riktlinjer.
 - Föryngring av ek i större luckor som finns eller uppstår i skötselområdet, t ex finns det en i den nordöstra delen av delområde 3 där det tills nyligen funnits gran. Hägn och plantering får användas.

- Eventuellt luckhuggning på enstaka platser i ekskogen och efterföljande plantering. Detta ska endast göras om det bedöms nödvändigt för att få tillräckligt med återväxt av ek, se generella riktlinjer.
- Bete i ekskogen.
- Skapa brynmiljöer med blommande och bärande buskar och träd och solbelyst ved där ekskogen gränsar till öppen mark. Røjning, fällning, plantering och andra åtgärder kan användas.

Skötselområde 2: Plantering av ek – ekskog

Delområde: 6, 7, 8, 12

Areal: 4 hektar

Beskrivning: Mindre ytor som är eller varit granplanteringar och ska omföras till ekskog. Delområde 7 har nyligen avverkats, delområde 6 och 8 består av ung granplantering och delområde 12 består av douglasgran.

Mål: Ek- eller lövnaturskog, gärna med en diversitet i artsammansättningen. Ekarna ska bli efterträdare till de gamla ekarna, på lång sikt ska området ha samma kvaliteter som skötselområde 1.

Åtgärder:

- Avveckling av gran och bok
 - All gran i delområde 6 ska avvecklas och det bör ske snart. Markägaren har rätt att ta vara på de röjda/fällda granarna.
 - Markägaren ska avverka granen i delområde 8 senast 2030. Om det inte är avverkat 2030 kan granen fällas eller ringbarkas av förvaltaren. Granarna kan då lämnas på plats.
 - Douglasgranen i delområde 12 avverkas av markägaren senast 2050. Om det inte är avverkat 2050 kan granen fällas, ringbarkas eller avverkas av förvaltaren. Granen kan lämnas på plats, men om den tas ut har markägaren rätt till virket.
 - Löpande borttagning av gran och bok vid behov, se generella riktlinjer.
- Omföring till ekskog
 - Plantering av ek, gärna med inslag av andra inhemska lövträd och buskar som lönn, lind, sötkörbär och hassel. Delområde 7 kan planteras omgående, delområde 6 så fort granen tagits bort. Delområde 8 och 12 kan inte planteras förrän markägaren avverkat granen eller 2031 (delområde 8) och 2051 (delområde 12).
 - Vid behov kan naturvårdande røjningar göras för att gynna eken, men också för att skapa luckighet och variation av trädslag, luckor/dungar, ålder och vitalitet.
- Skötsel av den framtida ekskogen ska ske på samma sätt som i skötselområde 1 dvs den bör betas, unga träd kan veteraniseras och det bör skapas brynmiljöer i delar som gränsar mot öppen mark.

Skötselområde 3: Hävd – blomrik gräsmark

Delområde: 9, 10, 11

Areal: 4 hektar

Beskrivning: Ytor som i nuläget nyttjas som beteshagar (delområde 9 och 11) eller vall (delområde 10). Viss igenväxning med örnbräken är noterad. Markägaren slår åkervallen.

Mål: Områdena bör i första hand stärka naturvärdena i reservatet genom att bidra med nektar, pollen och frukter/nötter/bär samt solbelyst död och levande ved.

Alternativt kan områdena nyttjas för ekplantering för att få upp en ny generation skog som på sikt kan ta över naturvärdena från ekarna i skötselområde 1.

Åtgärder:

- Fältskiktet
 - Betesdrift i delområde 9 och 11. Betetrycket bör vara avvägt så att örter ges möjlighet att blomma och sätta frö. I första hand bör nötkreatur användas.
 - Delområde 10 betas för närvarande. Om markägaren inte längre vill det får han skörda gräs.
 - För att gynna en mer blomrik mark och skapa bättre nektar- och pollenresurser kan man använda skötselmetoder som naturvårdsbränning och att fläckvis ta bort grässvålen.
 - Om det är svårt att få till lämplig hävd, kan hela marken i stället planteras med ek. Hägn får användas.
- Skötsel av träd och buskar
 - Plantering av ek, samt t ex hagtorn, vildapel, nyponrosor och sälg för att öka tillgången till pollen, nektar och frukter samt av solbelyst ved. Planteringen kan ske glest i den öppna gräsmarken eller i kanten som bryn. Hägn får användas.
 - Vid behov bör igenväxningsvegetation tas bort och det bör röjas kring solbelysta trädstammar som är grova, eller för att skapa grova solitärer. Lövved som röjs bort lämnas som solbelysta faunadepåer.
 - Gran tas bort vid behov, observera dock att markägaren har rätt att avverka gran i delområdena 10 och 11 fram till och med 2030.

3.3 Om utförande av skötselåtgärder

Vid skötselåtgärder på fastigheten Svartrå 5:3 och Ulvsbo 1:6 ska markägarna tillfrågas i första hand och endast då denne tackar nej eller inte är tillgänglig under längre tid ska någon annan tillfrågas. Åtgärderna ska utföras till marknadsmässiga priser. För att kunna utföra åtgärder måste markägaren inneha organisationsnummer och F-skattsedel samt ansvarsförsäkring som håller Länsstyrelsen skadelös vid utförande av åtgärder i naturreservatet. Om skötselåtgärderna inte utförs enligt de instruktioner som ges vid varje

enskilt skötseluppdrag kan Länsstyrelsen frångå detta åtagande i fortsättningen. Då fastigheten övergår i annat ägande omprövar Länsstyrelsen detta åtagande. Skötselåtgärder kan endast utföras i den mån Länsstyrelsen har resurser och kan prioritera åtgärderna.

4. Friluftsliv och turism

Beskrivning

Uvbjär har betydelse för det lokala friluftslivet och ett antal stigar löper längs bergsryggen.

Att ta sig hit

En busshållplats finns vid Ulvsbo längs väg 154 varifrån det är lätt att promenera in till naturreservatet. Bilparkering saknas.

Mål

Uvbjär ska fortsatt vara tillgänglig för det rörliga friluftslivet genom att erbjuda vackra skogsmiljöer och utsikter.

Åtgärder

- Informationsskylt ska sättas upp.

5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritet 1 är högst, prioritet 3 lägst.

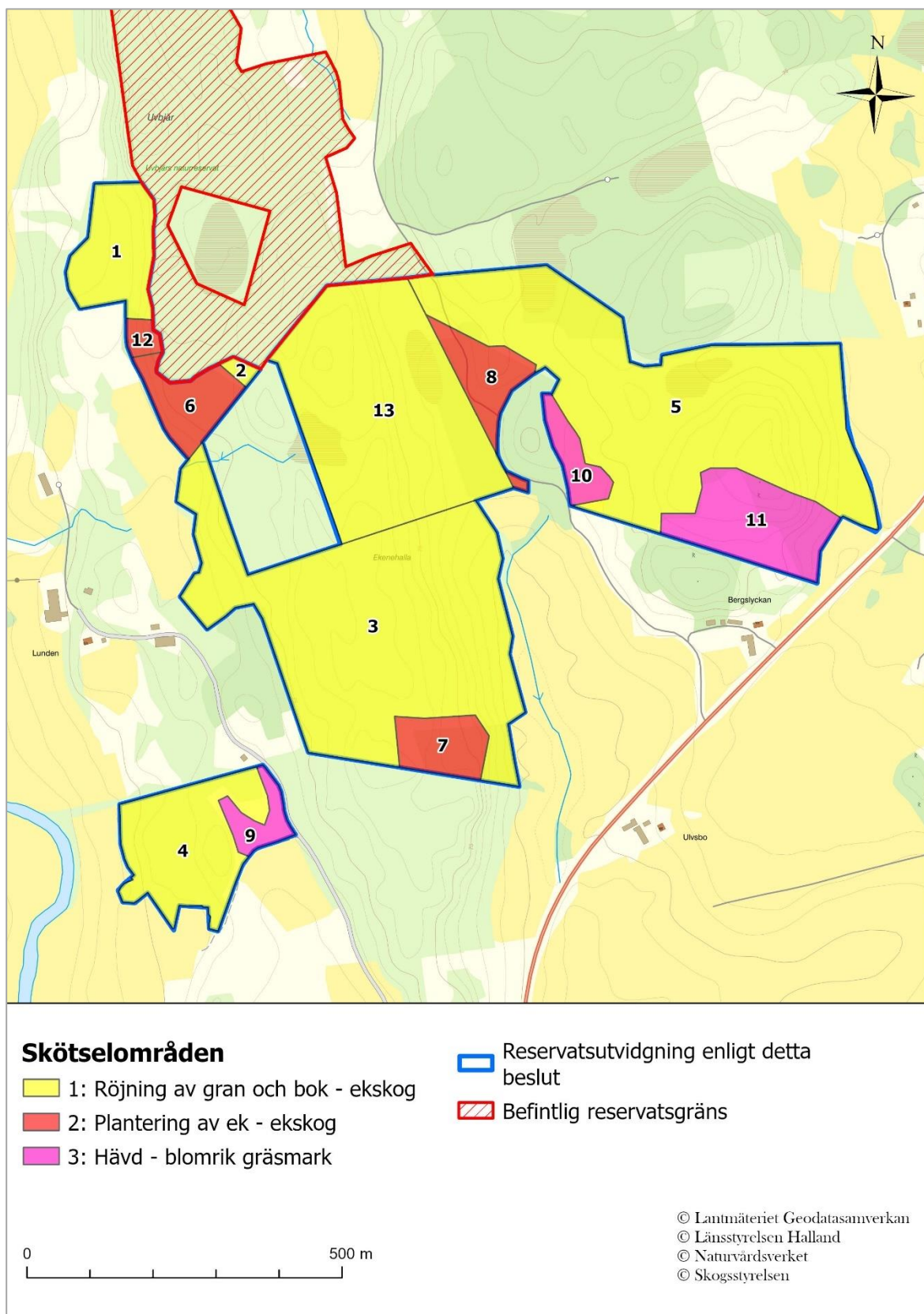
Skötselåtgärd	När	Område	Prioritet	Finansiering
Informationsskylt	Snarast	Vid lämplig plats	2	Vårdanslaget
Röja bort granplantering	Snarast	Delområde 6	1	Vårdanslaget
Ekplantering	Snarast	Delområde 6, 7 och i luckor i skötselområde 1	1	Vårdanslaget
Bete på gräsmark	Snarast	Delområde 9 och 11 samt gärna också 10	2	Vårdanslaget
Bete i skog	Gärna direkt	Skötselområde 1	2	Vårdanslaget
Granavveckling	Senast 2030	Delområde 8, 10, 11	3	Markägaren
Granavveckling i ekskog	Senast 2030	Delområde 5	1	Markägaren
Ekföryngring	2031- eller när granen är borttagen av markägaren	Delområde 8	1	Vårdanslaget
Skapa brynmiljöer mellan skog och öppen mark	Inom 10 år	Skötselområde 1, 2	2	Vårdanslaget
Plantering av ek och blommande och bärande träd i gräsmark	Inom 10 år	Skötselområde 3	2	Vårdanslaget
Bete i skog	När nya ekar kommit upp	Skötselområde 2	2	Vårdanslaget
Avverkning douglasgran	Senast 2050	Delområde 12	1	Markägaren
Ekplantering	2051- eller när granen är borttagen av markägaren	Delområde 12	1	Vårdanslaget
Grässkörd, eller på annat sätt hålla marken öppen	Årligen	Delområde 10	3	markägaren
Omföring öppen gräsmark till ekskog	Om marken ej kan hävdas	3	2	Vårdanslaget
Luckhuggning och ekföryngring	Om bedöms nödvändigt	Skötselområde 1	3	Vårdanslaget
Fällning, röjning eller ringbarkning av gran och bok	Löpande efter behov	Skötselområde 1, 2, 3. Dock är det markägarens rättighet att t.o.m. 2030 ta gran i delområde 5, 8, 10, 11 och t.o.m. 2050 i delområde 12.	1	Vårdanslaget
Röjning av igenväxning på gräsmark	Vid behov	Skötselområde 3	2	Vårdanslaget
Frihuggning av träd	Vid behov	Skötselområde 1-3	2	Vårdanslaget
Igenläggning diken	Vid behov	Skötselområde 1-3	3	Vårdanslaget
Naturvårdsbränning och skapande av jordblottor	Vid behov	3	3	Vårdanslaget
Veteranisering	Vid behov	Delområde 5, skötselområde 2	2	Vårdanslaget
Bekämpa främmande arter	Vid behov, finns inget nu	Skötselområde 1-3	1	Vårdanslaget

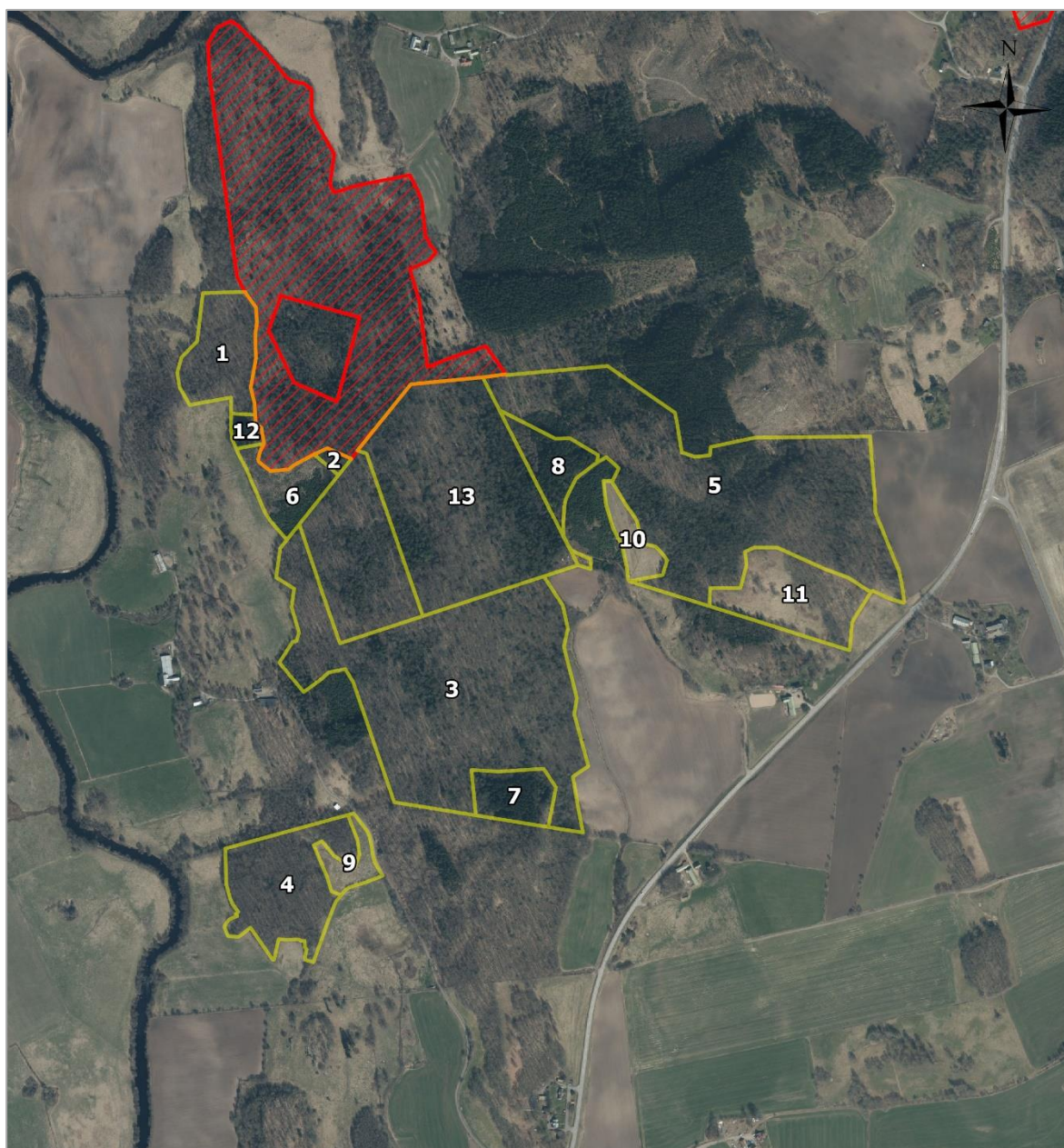
7. Kartor

7.1 Översiktskarta

7.2 Skötselkartor

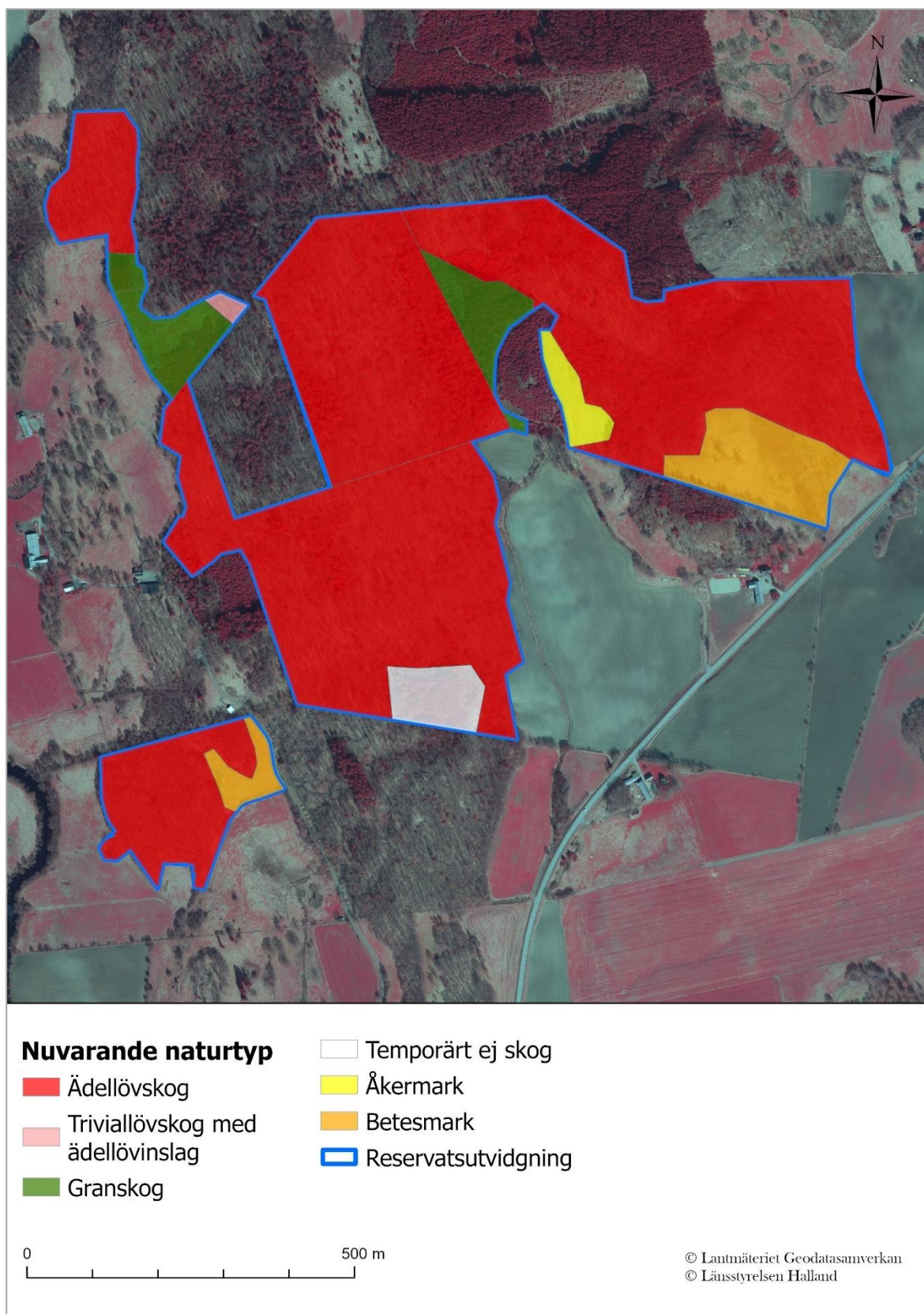
- Befintlig reservatsgräns
- Delområden i den del som reservatet utvidgas med

0 500 m

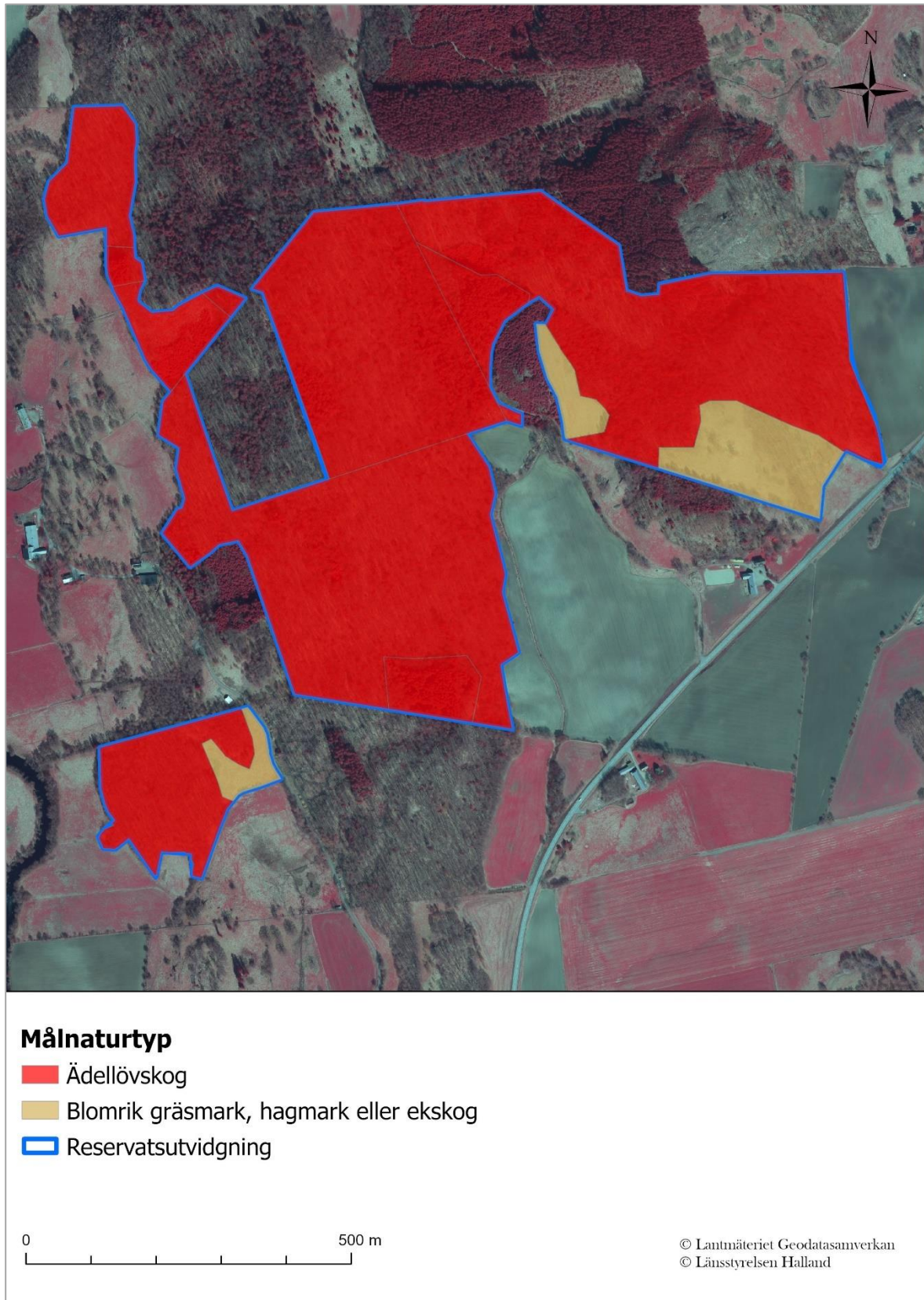

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
 © Länsstyrelsen Halland
 © Naturvårdsverket
 © Skogsstyrelsen

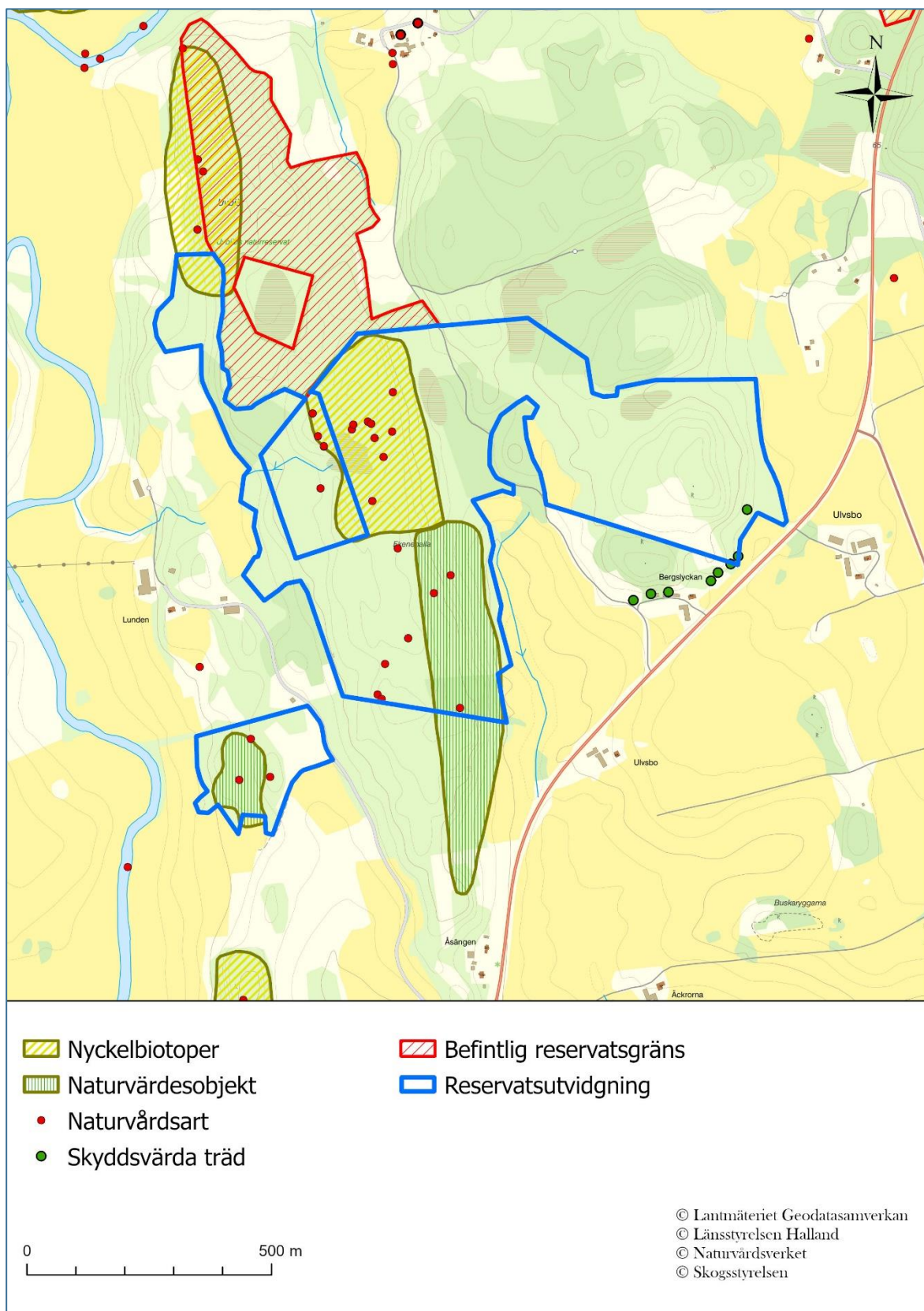
7.3 Karta över nuvarande naturtyper

7.4 Karta över målnaturtyper

7.5 Karta över naturvärden

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN